

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás:

Külső-monostortza 331. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában.
Nyilattéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt

A barcasági magyarok.

Bácsfalva, február 12. 1868.

Jelenleg már majd mindenütt szokássá vált, hogy a barát barátjától is tudakozza: „bát te már melyik oldalhoz tartozol?” E szerint a magyar-világ is szeretné tudni: vajon a barcasági magyarság a jobb- vagy baloldali politikáját vallja-e? A magyar nemzet ez elszigetelt, elfelejtett *) 20,000 lélekszámú tagja nem tűntet politikával, hajh, mert az 1848-dik évi véres lecke megtanította a csendes életre és zajtalan haladásra.

Mi csendesen, zajtalan haladunk s legjobban akarunk melletti is nem tehetünk arról, ha a „Nép Zászlója“ máholnap újjal mutató reánk, mint Deák Ferencz buzgó, circumspetus hibeire. Igenis azok vagyunk mi jelenleg, mert jön ide kitagult szép hazánk bármely tájáról oly baloldali magyar honfi, ki nemzetünket nagyinak, hatalmasnak, boldognak dhajtja, s látva helyzetünket, ő maga térítene, ha ellenkező ösvényen találna, azon biztosabb útra, melyen saját reményeink anynyi szenvedések után nemsokára minden elemet kibékítőleg valószínűsnek.

Azonban vegyék baloldali hazánkiai is örömdetes tudomásul, miszerint mi Barcaság magyarjai, dacára az 1848-dik évi véres leckének, s dacára annak, hogy 1863-ban egy bizonyos nagyhatalmu szebeni főuraság **) igen kézzelfoghatólag sújtá papjaink fejéhez azon szerinte édes, de szerintünk Káin-féle tanácsot, miszerint működnie oda, hogy hibeik Bécs felé gravitáló követeket válaszzanak Szebenbe — mi, mondom, akkor először jutván választási szabadsághoz, egyhangulag nem Júdást, hanem Pétert választottunk, kire ez árva nép mindig büszke leend, s ki többi magyar társai-val ott hagyá Szeben s nem nyújtá kezét oly félszeg mű létrehozására, melyet, mint hazánk újjászülésének akadályát, koronás királyunk 1867-beu egy tollvonással megsemmisített.

Mióta honatyáink Pesten buzgón dolgoznak letipor édes magyar hazánk felszabadításán: mi barcasági csángó-magyarok házaink- és templomainkban forró szívvvel leborulunk az igazság Istene előtt erőt, ki tartást esdve vezéreinknek a bölcsen elkezdett, óvatosan folytatott s majdan mindnyájunk meglegedésére bevégezendő nagyszerű újabb honalkotásra.

Lám mi nem zúgolódunk, nem illetjük szidalommal a küzdőket, noha Barcaságon, fájdalom, jelenleg is minden csak folytatása a réginék, s tán nem tölözünk, ha a lefolyt siralmas 18 évet járási hivatalaival együtt jobbnak mondjuk a még most sem rendezett rothadt állapotunknál. De reméljük s epedve várjuk, hogy felelős kormányunk véget vessen e tovább alig tartható, lélekölő, elkoldusító pangásnak, s a szétszórt talán már közeli szervezeteke Hétfaluban egy erélyes, igazságos és tevékeny hatóságot állítson fel, mely felismerve a jelenlegi anyagi és erkölcsi romlást, édes atyáknak kormányozzon s pártfogása alá vegye azon jólelkű papokat, jegyzőket és néptanítókat, kik e népnek nemzeti irányt oltnak fogékony szívébe, kik szellemi és anyagi jólétre nem önrdekből, hanem tiszta hazafiai szeretetből munkálnak s a küzdelemben minden oldalról fenyegetve vannak.

Atyai gondviselő kell ide, mert ez a nép folytonosan szaporodik, a mi különben igen örömdetes jelenség volna, ha nem merülne fel rögtön azon majdnem kétségbejítő kérdés: miből él meg annyi sok nép egy arasznyi határon! A néptanodák tömve vannak; a barcasági 10 magyar faluban 2300, mondok kétezer háromszáz tanuló járja jelenleg az iskolákat. Itt nincs semmi közjövdelem; a nép anyagi ereje gyengébb, mint 1848 előtt; a jobbágyi rendszer eltörlésével e falvak mondhatni még semmit sem nyer-

*) Önk ott, 20,000 lutheránus magyar, derék testvéreink, igaz, hogy még mindig százsz hatóság alatt vannak, de elfeledve nincsenek, s a szétszórt néze is út már a reformok órája, midőn önkre néze is jobb napok következnek.

**) Miniszteriumunk megemlítette már önköt azon „főuraság“ hatalmasokdásától. Reméljük örömet üdvözlők a hét magyar faluban az új comes kinevezésétől.

Szerk.

tek; idegen kézen van minden kútforrás; malmok, korcsomák igen gazdag jövedelmei e nép szegény zsebéből még mind másokat boldogítanak. *)

Isten csodája, hogy a kiköltözött sok munkás embereinken kívül még nem jóval többen távoztak el évenként kenyérkeresés végett részint örökre, részint rövidebb, több nyavalyát mint bért nyújtó időre a hátunk mögött közel fekvő dunai tartományokba, hol istenesebb hitre édesgettetve, nemzetiségüket elhagyva, most azok számát növelik, kiknek folytonosan vásik foguk a Marosig, s kitörő örömmel s tapssal fogadják, lesik a „Nép Zászlója“-nak magyar kormányunk megbuktatására irányzott némely illetlen, minden jobbérzést felháborító magyar-ellenes cikkeik.

Hála gróf Mikes Benének, derék hazánkfiának, ki jókor felismerte a mentő eszközt, egy részint gymnasiumokra előkészítő, részint ipari, kereskedelmi, gazdasági ismereteket közlő, az itteni népiskolákból táplálkozó s ezeken felül álló nagyobb nemzeti tanoda felállításában s arra a töretlen utat már is nagylelkűleg egyengette. És miért éppen ebben? Mert szerintünk ez a legbiztosabb út e népfajt a hazának megtartani és mindennapi kenyér becsületes megszerzésére a késő nemzedéknek is a legjobb módot nyújtani.

Ez életrevaló eszme mihamarabbi megtestesítése elől háttérbe szorul itt minden más politikai kérdés. Papok, jegyzők, tanítók, mint e vidék egyedüli intelligenciája, szorosan egyetértve a nép fiaival csekély erejűket e szent cél elérésére központosítják. E nép erős akar lenni, mert a hazának itt is szüksége van erős védőfalra. Mi meg vagyunk győződve, édes hazánk, nemzetünk méltányolni fogja e korszerű s közérdekű törekvést, s annak idejében minden derék honfi sietend egy porszemmel áldozni oly gyenge erőket felülmúló tanítványt létrehozására, mely egy vasszorgalmu, nemzetiséghez rendületlenül ragaszkodó, alkotmányos érzelmű, törvényes kormányának híven engedelmeskedő és szolgáló népfajt örökidőkre megment a gyalázatos elkorcsosulástól.

Hála az egek Urának, hogy van magyar kormányunk, mely nemcsak közeli körében, hanem ide a haza legszélsőbb végpontjára is kiterjesztendő figyelmét, hol bizonyos idegenszerű északi fuvalmak is megmelegbennek; hiszszük, feljajdulásunk el fog hatni a nagy haza felgyógyításán fardozó honatyáink érző szívéhez is, s reméljük, miszerint ők, mint gondviselő atyák, az Idvezítő mondása szerint: „nem adhatnak követ, midőn a fiak halat kérnek.“

Szükségesnek tartottuk ezeket nyíltan elmondani a haza előtt, hogy lássa a tisztelt magyar olvasó közönség, miszerint itt nem hiányzik jóakarát, igyekezet, áldozatkészség, forró honszeretet; s ha valamely lapban mégis néha egy-egy mérges cikkel jelenik meg, fájdalom, ennek oka alig tűrhető, rendezetlen közigazgatás- és gyakran botrányos eljárásokban rejlik. Ideje már, hogy magyar kormányunk Hétfalu felé fordítsa kegyelmes arcját, s a rothadságból rothadatlanságot teremtsen!

Bortsa Mihály,
evang. pap.

A gyula-fehérvári katolikus status-gyűlésről.

A gyula-fehérvári „Egyházi és iskolai hetilap“ a püspök és világiak nézetei közti elválást három fő pontban adja elő eképpen:

„Püspök ő nmlga — ugymond — jogainak sérthetetlen fenntartását sürgette nemcsak in sacra, hanem circa sacra is. A világiak pedig míg az előbbi sérthetetlenek tartják, az utóbbiban több befolyást szeretnének szerezni.“

„Felemlített a paritás elve a képviselésben, gyűlésben és bizottmányban. A papok pártolják azt, de a hívek szélesebb képviseletet akarnak.“

„A tanodák és növeldék ügyét püspök ő nmlga közvetlen saját kezében akarja megtartani

*) Nézetünk szerint az ugynevezett „Hétfalu“-t ki kelene keblezni a száz területből; oly kérdés, melyet megoldani talán a legközelebbi jövő feiadata lesz.

Szerk.

ugy, hogy egyedül tőle függjön a tanárok és nevelők megválasztása, kinevezése, előmozdítása stb. Ezt is pártolták papjai, míg a világiak az iskolák és növeldék vallásérköcsi ügyeinek vezetését egyedül ő nmlgára akarván bízni, a többiekben a statusgyűlésnek, s a neki felelős választmánynak döntő befolyást igényelnek.“

Erre a Független Lapok“ című liberalisabb szellemű katolikus lap, melyet ajánlunk katolikus olvasóink figyelmébe, következő megjegyzéseket tesz:

Vigasztalanul szomorú képe ez a fehérvári gyűlésnek. Mi éppen az erdélyi püspök részéről meg nem foghatjuk azon álláspont szerencsétlen megválasztását, melyet tapasztalunk. Éppen azon püspök, ki az 1848-diki püspöki kar munkálatait összeírva, annak vezérszellemét oly hűséggel ecseteli, sőt melegséggel tárgyalja, most éppen ellenkező álláspontot lép.

Annak szelleme mindenben az egybeolvadás. A mostani állásponton mindenütt kéri azon végzetes elv, hogy papság és világiak nem egy, de két szigorun elválasztott része ugyanazon egyháznak, mely érdekeiben, tendenciáiban, nézeteiben egészen különböző.

Szerencsénkre meg van a mentő tény abban, hogy ezen elválasztásnak reális alapja a dolgok természetében semmi sincs, ez mind teremtett és mérsékelt fictió. Reális antagonizmus nincs, nem is lehet.

Hogy kellessék az egyház közös vagyonának legcélszerűbb kezelése által az egyházakat jobb karban tartani, hogy kellessék gyermekeinket a legjobb rendszerben vallásosan, erkölcsösen egy nevelni, hogy a realiseretekben se maradjanak hátra? ezek a főügyek, tán egyedüliek is, mert a többi csak eszköz, ezek körül hol találunk reális antagonizmus anyagát, világi és papi elemek közt?

Ki volt azon szerencsétlen felfogású egyházi férfin, ki a paritás elvét, mint alapot felemlítette? Tehát állam és állam közti kérdés ez, hogy itt kapcsolati formulát kell használnunk mint az osztrák-magyar szövetség kérdésében? Ugy is panasza tárgya, hogy az egyház az államban status in statu, már most legyenek még a papság és világiak a paritás elvén nyugovó államfelek. Ha már paritást kell emlegetnünk, inkább azon paritás áll, melyet a törvényből meríthetni, ott van az 1848-ki vallási XX. t.-cikk, mely rendezvén a görög nem egyesült vallásfelekezet gyűlését, így állítja fel az arányt 8 ik §-ában: az egyházi osztályból 25, a világiból 75 tag az összes felekezet által választandó egyházi gyűlekezet.

Végre a tanodák és növeldék ügye az, mely a nagy közönség jogaiba vág. Ebben engedni menthetlenül bűn volna az egyház ellen. Ez már kiválság az atyák ügye. Ez generációk sorsát dönti el. És bármint okoskodik valaki elméletileg, a püspök legkevésbé bírja azon igenis világi real követelményeknek, melyeket a mostankor a nevelés által elérni kíván, a papság vezetheti a vallásérköcsi oktatást, de azontúl miként neveltessek cizájainak megfelelőleg a serdülő honpolgár? ezt bizony csak az atyák határozzák meg legilletékesebben.

Ebben az egyháznak ártának legjobban, mert megnyitvatván törvény által a szabad verseny tanodáinak, éppen a kath. iskolák, néptelenítettének meg, ha az atyák igényeinek meg nem felelő tanrendszer tartatnék fenn s mindenki gyermekét kényszerítették más vallásu iskolákba küldeni.

Ily követelést a magyar püspöki munkálát sem tesz.

Szerencse mégis, hogy a statusgyűlés sem a paritás elvét nem fogadta el, sem a tanügyre nézve a püspöki kívánságokra nem hajolt.

— Ugyancsak a „F. L.“ közli a világiak ellenvéleményét, mit e lap után közelebbi számunkban közlendünk.

Tapasztalatok

az 1854-dik év június 21-ről kelt legfelsőbb cs. kir. urbéri nyiltparancs némely cikkeinek, csak illetékes hatóság útján eszközölhető megváltoztatása és magyarázata érdekében.

(Folytatás.)

15. Az 1848-iki IV-dik törvényezik s az urbéri nyiltparancs 2-dik § a határozottan kimondják, hogy az urbéri felszabadulás által a volt jobbágyok tulajdonára csak az 1848. jan. első napján birtokuk- és használatukban volt colonialis természetű belső telkek, szántók és kaszálók, a melyekért 1848-ig az országos közadót fizették, az országos és falusi közterheket hordozták, s a melyekért általában robotot teljesítettek, urb. nyiltp.

5. 6. és 7-dik §§-aival combinative válnak, s ennélfogva az Apr. Const. III. Rész 29-dik címében elősorolt s az urbéri nyiltparancs 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. és 46-dik §§-aiban érdekelt és tárgyalat legelők, közhelyek, mint szántók, rétek, kaszálók és egyéb használatra való helyek, melyek az ugynevezett községi birtok ívben vannak 1848 után felvéve, vagy némely helyeken a nemes birtokok és a törvény kijátszása tekintetéből az ekkézlésük irva, mindaddig, míg az urbéri nyiltp. 39-dik §a szabályának megfelelőleg ezen helyekre nézve, a nemes földesúr és a volt urbéresesek között birtok és részesedési viszony nincsen meghatározva és mindenkinnek illetősége törvényszerűleg kiszakasztva, egyik félnek is kirekesztő tulajdonai nem lehetnek, a mint követeltetik sok volt urbéres helyegekétől, még pedig annyival is inkább nem, mivel a községi birtokok-ívekben előző, vagy tán sok helyt el is hallgatott közhelyek, legelők, rétek és szántók az állam általi kárpótlás alá be nem vétettek s egy földesúr is ezekért nem kárpóttoltatott.

Miután minden országlásnak s különösen a miénknek az a hivatása, hogy minden egyes polgárnak tulajdon birtoka megtartassék, vagy ha az állam és ország érdekében tőle elvétetik, méltólag kárpóttaltassék, miután majd minden nemes birtokosnak, ha nem vére, de pénze árán jutottak birtokába a volt urbéreses, s az ezek által lakta községek határaini közhelyek, s az ezekhez joga hazai törvények által biztosítottak, a mely törvényeknek e részbeni megtartását az urbéri törvényezéki utasítás 175-dik §-ában is a jelenleg uralkodó Felség is megrendelte s az 1860-dik éven kezdve diplomatikailag és a hazai tulajdonjogot biztosító törvények megtartását fogadta, bár az 1861 utáni demagogok és több törvényezékek, az első követelik, az utolsók hajlandók megadni az urb. nyiltp. 40—45-dik §§. nyomán, hogy azon községek határain levő közhelyek és legelők, melyekben földesurak nem laktak, vagy csak erdőket, s némely helyt csak allodialis szántókat birnak, a legelők és közhelyekkel részesedésből kirekesztessenek s minden kárpótlás nélkül, minden a fennebbi törvények és rendelkezések alatt előfordulható helyek ingyen a volt urbéreseseknek maradjanak, — törvényekkel s a monarchiai országlás elvével megegyezően és szükségesnek látom az urb. nyiltp. fennebbi elősorolt §§-aival s több felsőbb törvényezéki ítéletekkel egybehangzólag megmagyaráztatni, hogy:

I. Az urbéri nyiltp. 45-dik §-ában elősorolt esetek, u. m. ha a volt urbéreses telkeiken és járulékaikon kívül sem egy külső, vagy belső allodialis földet maga, vagy curialistája nem birt, a legelőt közösen nem használták s a közhely oly csekély, hogy a volt urbéreses marháik eltartásukra nem elégséges együttes előfordultokkal csak rekeszthető ki a nemes földesúr a 40. § szerinti egy negyed közhelyekbeli részesedéstől, minden más esetekben a törvény szabályai megtartandók, s végre, ha pedig:

II. Erdők területén találtaknak a fennebb érdekelt közhelyek és legelők, azon esetben előáll a fennebb, a 11-dik pont alatt tárgyalat, az urb. ny. par. 19-dik §-ára előterjesztett I. és II-dik pont alatti vezér-szabály.

16. Az urb. nyiltp. 48-dik §-a tárgyalja az urbéreses fázási s egyéb törvényes (Gesetzlich gebührende Nütznungen) szolgálomakkal terhelt erdőt, s felállítja mind a haza, mind az állam, mind az egyesek, s különösen a magára sommiképpen gondot viselni nem tudó, s ez idő szerinti bujtógatók önkényének cizul s eszközül szolgáló alsó néposztály érdekében igen célirányosan meghatározott részesedési elvét, mely szerint egy és fél holdtól fel kilenc holdig lehet és kell a volt urbéreseseknek az 1819/20-ban megállított classificatio szerint a községek határain levő tetteges urbéri birtokukhoz képest, minden lehető törvényes hasznokért és szolgálomakért, ezeknek erdőbeli illetőségüket kiszakasztani, a többi mindennemű erdők a nemes földesurak tulajdonán maradván, s az urbéreseseknek jutott erdő is hivatalos felügyelet alatt kezeltetvén.

1861 őszéig megtartották a hazai törvények, meg az urbéri nyiltparancs szabályai; ezen időn kezdve pedig, valamint egyebekben, ugy ezen, az egész hazát s államot is legközelebből érdekli nevezetes kérdésben új elvek cizeloztattak felállítani s a H. t. k. III. része 24. 30. és 33-dik cizme, az Apr. Const. III. r. 29. és 35-dik cizme, a Comp. Const. III. része 7. cizme, az 1769-beli regulativum punctumok, az 1811-beli 1812-ben 8768. fő-korm. széki sz. alatt kihirdetett 34-dik t.-cikk, az 1791-beli 26. és 30-dik urb. cizkek, az 1781-beli erdőszabályok, az 1846/47-beli V. t.-cikk 2-ik és

3-dik §-a, az 1848-beli IV-dik t. cikk, az urbéri nyiltp. 2. 47. 48. és 53-dik §§-ai s az 1858. jan. első napjától kezdve Erdélyre nézve kötelező erővel bíró osztrák erdőtvény szerint is egy ezred-éven keresztül a nemes földesurak tulajdonát elismert és tartott, e haza területén találtatott erdők tulajdonosságát illetőleg és azok felosztásában új eszmék adódtak a törvényszék színe előtt papirosra, törvények, mint az Apr. Const. III. r. 29-dik címében előforduló: köz- és nyomásban lenni szokott határokon kívül, az 1791-beli 30 dik t. cikk elején előforduló: „vel communitatum“ oda magyaráztatnak, még pedig az első, hogy a közhatár tenne közhelyeket is, ennél fogva az ezeken kívülieket kellessék felosztani, a mi semmi volna; mert az említett törvényben eléjűvő köz- és nyomásbeli határ jelenti egyedül az ugarföldet és kaszálókat, s ha a közhelyek kivételűnek, nem marad semmi osztani való, az ezredéves törvényes szokás ellenére és a második: „vel communitatum“, hogy a kommunitás urbéri községet jelent, s ennél fogva a földesúri 1848-ig kirekesztő birtokban volt erdőknél kivüliek, az urbéres közönségek tulajdonai, s ennél fogva semmi erdőszabályozásnak helye nincs más erdőben, hanem csak a kirekesztőleg birt földesúri némely helyeken urbéresnek szolgáltatásával is sajított erdőben.

E most említett és az 1863-beli törekedések által elébb az oláh-topliczai és mesterházi erdőszabályozási nagy perekben, azután rotosnyai, galonyai, lőtvéri, palotai s más perekben megpendített eszme törvénytelenége és alaptalansága kitetszik a fennebb idézett, a földesúrak kirekesztőleges jogát minden erdőre nézve különbség nélkül biztosító törvényekből, ki az ezredéves szokásból és gyakorlatból, ki az urbéri nyiltp. 2. és 7-ik §§-ból, a hol az elsőben kimondatik, hogy csak azon földesúri szántók válnak az urbéresek sajátjaivá, a melyeket 1848. jan. első napján, mint urbéreségeket kirekesztőleg birtak, adóztak, azokért az országos és falusi közterheket hordozták, s az 5. és 6-dik §§. szerint 1819. január első napjától kezdve és akkor is, mint urbéreségekhez tartozót használták, s a hol a fennebb említett 7-dik §-ban kimondatik, hogy az urbéresnek tulajdonába mennek által a nekik már jogosan kiszakasztott, vagy ezután kiszakasztandó legelő és erdőbeli részek, a mit nem mondana a törvény, ha országunk területén erdők, mint urbéreségek erdőszabályozás nélkül 1848-ig léteztek volna, mint volt urbéreseket osztatlanul illetők; de kitetszik különösen a fennebbi idea törvénytelenége magából az elfacsarni igyekezett 1791-beli 30-dik cikk 3-dik szakasza első rendje ezen szavaiból: „Quod rusticus porro proprietate sylvarum solis dominis terrestribus competente“, a melyek szerint a parasztkról, t. i. jobbagyokról és zsellékről külön rendelkezik, s ennél fogva paraszti falusi közönség, mint urbéri birtokos 1848-ig s azután is törvényeinkben nem ismeretes, nyilvános, hogy az elfacsarni szándékolt említett törvények elején eléjűvő: „vel communitatum“ összekötve a compossessores szóval, mely nemes földbirtokost tesz, jelenti a vármegyén és szászföldön, sőt székelyföldön is eléjűvő, minden urbéri tartozásokat ment szabad városokat és szabad közönségeket.

Bár a fennebbiek törvény szerint így állanak, mégis láttam befolyásos egyént, ki nem tudva részleteiben a régi hazai törvényeket, gondolkozóba esett a fenn érintett allegatio hallatára s a fennebb említett minden közönségek képviselői tátott szájjal hallgatták s örömmel fizették meg a hazugságát, azon hitben lévén már, miszerint az elméletbe felállított fingált közönség neve alatt minden erdőt sajátjoknak tekinthetnek, a miért általánosan pusztítani is kezdték, ez okon a törvény tisztelete, az állam, a nemes birtokosság, a kormány, mint birtokos, az intézetek s minden hazai polgárok s erdőbirtokosok érdekében az urb. nyiltp. 47. 48. és 53-dik §§-ai teljes jogerőbeni megtartásuk mellett szükségesnek látom az adózó ország népe, erkölcsi és vagyona megóvása tekintetéből is utólagosan kormány magyarázatban kimondatni még:

„Az urbéri nyiltp. 48. §-ában körülírt erdőszabályozás kiterjed, minden a haza területén találtatott s a nemes földesurak s 1848-ig szabad városok, szabad községek és más hasonló jogu szabad birtokosok kirekesztőleges minden urbéri szolgálattól ment erdőiken kívül, minden erdőkre, havasokra és erdős helyekre s a szolgálmány használatára jogosítottak kötelesek a fennebbi érdekelt §§-ban meghatározott mennyiséggel megelégedni, ez is pedig a mindenütt haladéktalanul fogantatba veendő kiszakasztás után, hivatalos felelősség mellett, hivatalos kezelés alá a megyei főispánoknak rendeltetvén alá, a ki azonban a feleletre köteles megyei erdősők által szabályszerűleg ügyeltet és csak annyit adat ki a volt urbéreseknek, lelkeseknek és oskoláknak, a mennyi az erdők minden időbeni jó állapotban fenntartások mellett, házi szükségük fedezésére nélkülözhetetlen; a földesúrnak s más hasonló tulajdonosok is kötelesek lévén az erdőtvényeket és szabályokat pontosan teljesíteni, az állam és közszükség érdekében az erdőket és havasokat jó karban tartani.

Pávi V. Elek.
(Vége következik.)

Hibaigazítás. Ezen értekezésből az első közleményben (23-dik szám) több lényeges sajtóhiba maradt benn, u. m. a 3-dik hasáb végén levő *) jegyzésben 1858 helyett 1848 olvasandó, ugyanazon első lap 4-dik hasábján 27-dik rendjében „illetéket“ helyett „illetéket“ olvasandó; s ugyan a 4-dik hasáb alul kezdve 25 és 26 sorai közt kimaradt ez: „birta, használta 1848 január első napján“, azaz a tétel értelme ez: „ha ugyanazon urbéres, ki 1819 január első napján birta, használta 1848 január első napján is.“

Az erdélyi országos muzeum 1868. febr. 17—18-án tartott közgyűlésén pénztárnok Bányai Vitalis jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Tudván azt: hogy különösen pénzügyi jelentéseknél nem az előbeszéd, hanem az évi működés, az eredmény s az ügyek jelen állása érdeklik leginkább a közgyűlés tisztelt tagjait; egyenesen a dologra térek: ugyanis

Az erdélyi muzeum-egylet pénztárának három külön osztálya van: u. m. a „főpénztár“, a „természet-historiai díjalap“ és az „arany-alap.“

I. A főpénztár.

A. Bevételei rovat:

I. 1866-ról áthozatott 1867-re:

	frt	kr o. é.
1. Magyar földhitel papir	500	—
2. Nemzeti költsön-kötvény 200 f. n. e.	210	—
3. Kölcsön kiadott pénzügyi kötvény	155,150	—
4. Földteherm. papir: 11,300 f. n. e.	11,865	—
5. Alapítványról szóló magán kötvény	28,039	51
6. Kész pénz	1,044	44 1/2
7. Régi részvényből ideig: tökécsített kötvény	145	—
8. A Berde-alapítvány tökécsített kamatja	30	60
	összesen	196,984 55 1/2

II. Az 1867. folyama alatt gyűlt a fentiekhez:

	frt	kr o. é.
1. Nemzeti kölcsön kötvény 100 f. n. e.	105	—
2. Kisegítő pénztárbeli betéti könyvben	2,000	—
3. Földteherm. kötvény 1,200 f. n. e.	1,260	—
4. Készp. bankó pénzben	19,130	84
5. Készpénz ércz., ezüst-pénzben	100	25
6. Berde-alapítvány tökécsített kamatja	9	65
7. Letétemény: a tordai casino alapítvány kamata	9	76
b) Az éremtárból 81 darab ércz ára	12	60
	összesen	22,628 10

III. A két első rovat mutatása szerint 1867. végeig összes bevétel:

	frt	kr o. é.
1. Magyar földhitel zálogpapir	500	—
2. Nemzeti kölcsön kötvény 300 f. n. e.	315	—
3. Kölcsön kiadott pénzügyi kötvény	155,150	—
4. Kisegítő betéti könyvecske	2,000	—
5. Földteherm. kötvény 12,500 f. n. e.	13,125	—
6. Alapítványról szóló magán kötvény	28,039	51
7. Kész folyó bankóp.)	20,175	3 1/2
8. Kész ezüst, ércz.)	100	50
9. Régi részvény tökécsítésről kötvény	145	—
10. A Berde-alapítvány tökécsített kamatja	40	25
11. Letétemények együtt	22	36
	összesen	129,612 65 1/2

B. Kiadási rovat.

Az 1867. folyama alatt kiadott:

	frt	kr o. é.
1. Visszafizetett kölcsönkötvény	3,000	—
2. Befizetés utján kicserélt magán kötvény	700	—
3. Régi részvény tökécsítésről kötvény	50	—
4. Készp. folyó bankób.	18,203	90
	összesen	21,953 90

C. Ezek szerint: Pénztár állás 1867. végén:

	frt	kr o. é.
1. Magyar földh. zálogpapir	500	—
2. Nemzeti kölcsön kötvény: 300 f. n. e.	315	—
3. Kölcsön adott pénzügyi kötvény	152,150	—
4. Kisegítő betéti könyvben	2,000	—
5. Földteherment. kötvényben 12,500 f. n. e.	13,125	—
6. Alapítványról magán kötvényben	27,339	51
7. Készpénz. bankóban	1,971	13 1/2
8. Készp. ércz ezüstben	100	50
9. Régi részvény-tökécsítés kötvényben	95	—
10. „Berde-alapítvány“ kamatja tökécsítve	40	25
11. Letétemények: összesen	22	36
	összesen	197,658 75 1/2

D. A valóságos alapítók:

Mintán a C. főpontban, a 6-dik tétel alatt levő „magán kötvénybeli alapítványok“ összege az

igaz: hogy 27,339 frt 51 kr; de, azon főösszegeből — részint halál, részint más csapások miatt: 9,019 frt 52 krnyi tőkét jövedelmező alapul venni nem lehet, tehát a valóságos „alapítók“ a következőkből áll: u. m.

	frt	kr o. é.
1. Közhitel papirokban együttréve	13,940	—
2. Kölcsön adott pénzügyi kötvényekben	152,150	—
3. A kisegítőben	2,000	—
4. Számításba vehető „alapítványi“ kötvényekben	18,320	—
5. A pénztárban, készen levő alapítók	1,500	—
	összesen	188,000 —

E. Bevárandók.

	frt	kr o. é.
1. Kölcsön levő tőkék hátralék kamataiból	4,631	—
2. Az összes alapítványi tőkék hátralék kamataiból	5,674	10
3. Az 1861-től összeszámított részvényekből	5,500	—
	összesen	15,805 10

Megjegyzendők:

I. Az „alapítványi“ tőke nevezkedett 1867-ben:

	frt	kr o. é.
1. Gr. Lázár Dénes urtól kapott 500 frt urb. p.)	1,050	frt o. é.
2. Sipos Péter urtól ka.) pott 500 frt urb. pap.)	—	—
3. A tordai kasinótól (A. betűs: 100 frt nemz. k.)	105	frt o. é.
4. A Moldoványi László végrendeleti alapítv. e. p.)	90	frt k. pénz. frt kr
	összesen	1,245 —

II. „Befizetés“ következtében kevesbedett a kötvénybeli mennyiség; u. m.

	frt
1. A kölcsönről szóló kötvényekből	3,000
2. Az alapítványi magán kötv. 700	frttal
3. Ideigl. tökécsítésről szóló kötv. 50	frttal
	összesen 3,750 frt

Ezen 3,750 frt azonban, részint: készpénzben, részint urbéri papirban megvan; tehát az „alap“ nem kevesbedett, csak is más rovatba költözött át.

III. Az 1867-diki „bevételekről“ szóló III-ik főpont 7. és 8. alpontjai alatt levő, és együtt: 20,275 frt 53 1/2 krt tevő készpénzbeli összeg a következőkből gyűlt össze: u. m.

	frt	kr o. é.
1. Az 1866-ról áthozott készpénz volt	1,044	44 1/2
2. A muz. kertbe nyúló telek megvásárolhatóságára kölcsön kaptunk, elnök ö exejától	800	—
3. Kölcsön levő tőke befizetett	3,000	—
4. Gr. Desseffyné által befizett alapítv. tőke	400	—
5. Tompa Imre által befizetett alapítv. tőke	100	—
6. Moldoványi László végrend. alapítványa	90	—
7. Eladott rossz érmek árából gyűlt	107	42
8. Utazásra előlegezett pénzből visszajött	69	36
9. Kerti jövedelmet adott be a gazda	15	—
10. Kerti napszámokra előlegezett pénz visszajött	25	—
11. Könyv duplumok árából gyűlt	377	13
12. Madárőr duplumok árából gyűlt	25	—
13. Kölcsön levő tőkék kamataiból	9,750	3
14. Magán kötvény alapítv. kamat	613	9
15. Kötvény nélküli alapítványi tőkék kam.	493	75
16. Szelvények kamat	622	56
17. Iddl. tőkés. régi részvényből	50	—
18. Részvényekből össz.	2,698	75
	összesen	20,275 53 1/2

IV. A B. betű alatti „kiadási rovat“ 4-dik pontja alatt látható, és összesen: 18,203 frt 90 kr készpénzből.

	frt	kr o. é.
1. Kisegítő betéti kamatozás végett	2,000	—
2. Visszafizetett kert vásárra kölcsön vett	800	—
3. „Természet historiai“ díjalapnak kiadott	400	—
4. A megvásárolt kert árába fizetett	777	—
5. Az „arany alapnak“ visszafizett 15 ar. ára	90	90
6. Az örösgéd szállásbéré 1 évre	200	—
7. Egy 2-ik kertész leánynek jun.—decz.	105	—
8. „Rendszeres fizetések“ és „átalányok“	13,831	—
	összesen	18,203 90

Az egyleti pénztár II-dik osztálya.

A „természet historiai díjalap.“

I. Az 1866-ról áthozott 1867-re.

frt kr o. é.

1. Magyar földhitel zálogpapirban	200	—
2. A kisegítő pénztárbeli könyvben	44	50
	összesen	244 50

II. Az 1866-ról áthozotthoz gyűlt 1867-ben.

1. Magyar földhitel zálogpapirban	400	—
2. Árfolyami nyereség-és kamatban	75	37
	összesen	475 37

Mint hogy ezen alaptól 1867-ben semmi sem adatott ki, tehát:

III. Ezen osztály állandéka 1867 végén:

1. Magyar földhitel zálogpapirban	600	—
2. A kisegítőbe letett pénzben	119	87
	összesen	719 87

Az egyleti pénztár III-dik osztálya.

Az „arany alap.“

I. Áthozatott 1866-ról 1867-re:

1. Kiadott kölcs. szóló kötvény	450	arany
2. Készlet, természetben	6	arany
	összesen	456 arany

II. Ehez gyűlt 1867-ben:

1. A főpénzt. átfiz. kölcs.	15	arany
2. Befizetett kamatból	12	arany
	összesen	27 arany

Ezek szerint, mivel az „aranyalaptól 1867-ben kiadás nem történt:

III. Az „aranyalap“ állandéka 1867. végén:

1. Kiadott kölcsönről szóló kötvényb.	450	arany
2. Készlet, természetben	33	arany
	összesen	483 arany

3. Hátralék kamatból pedig bevárandója 27 arany

Ezeknek előterjesztésével, t. közgyűlés! az 1867. végével bezárt pénztári kimutatás végét érte.

Mint hogy azonban már a folyó 1868-ik évből is lejárt másfél hónap — ez alatt pedig „bevételek“ és „kiadások“ történtek: hogy az „egyleti pénztárnak“ mai napon állását meg tudni lehessen — bátor vagyok előterjeszteni a következőket, u. m.

I. A 1867-ről áthozatott 1868-ra:

1. Magyar földhitel zálogpapirban	500	—
2. Nemzeti kölcs. kötvényben 300 f. n. e.	315	—
3. Kölcsön adott pénzügyi kötvényben	152,150	—
4. Kisegítő betéti könyvben	2,000	—
5. Földteherment. kötvényben 12,500 frt	13,125	—
6. Alapítványról szóló magán kötvényben	27,339	51
7. Készp. folyó bankób.)	1,971	13 1/2
8. Ércz., ezüstpénzben)	100	50
9. Régi részv., kötvény szerint tökécsítve	95	—
10. „Berde-alapítv.“ kamatjáról könyvecske	40	25
11. „Letétemény.“ együttréve	22	36
	összesen	197,658 75 1/2

II. A f. 1868-ra áthozott és összesen 197,658 frt 75 1/2 krt tevő összeghez gyűlt 1868. febr. 17-éig.

1. Egy „alapítványi“ magán kötvény „kicséré-ése által földteherm.	frt	kr o. é.
2. Készpénzben pedig részvény-és kamatból	525	—
	összesen	2,279 74

Ha tehát az 1867-ről áthozott főösszegehez adjuk az 1868. februárius 17-ig gyűltet:

A mai napig történt összes bevételek főösszege:

	200,463 49 1/2
--	-----------------------

III. De ki is adatott 1868. január 1-től a mai napig, még pedig:

1. Azon magán kötvény, mely kicséréltetett, a II-ik főpont 1-ső alpontja alatt látható 500 pftos urbéri kötelezvénnyel — s mely, minthogy csak 500 frt-ról szólott — kiadásba is,	frt	kr o. é.
2. Rendszeres fizetésekre utalványokra kiadott: készpénz o. é.	1,768	62 1/6
	összesen	2,268 62 1/6

Ezek szerint:

Pénztár állás 1868. február 17-én.

1. Magyar földh. papirb.	500	—
2. Nemz. kölcs. kötv.	315	—
3. Kölcsön kiadott pénzügyi kötvényben	152,150	—
4. Kisegítő betéti könyvben	2,000	—

5. Földterhementesítési	frt kr o. é.
könyvben 13,000 f. 13,650 —	
6. Alapítványról szóló	
magán könyvben . . .	26,839 51
7. Készpénz: érez ez.	100 50
8. Kézp.: bankó pénz.	2,482 25%
9. Régi részvény-könyvbe	
tökésítve . . .	95 —
10. „Berde-alapítv.” kam	
mat könyvbe . . .	40 25
11. Letétemények együtt	
vége . . .	22 36
	frt kr
	Összesen 198,194 87%

A muzeumi pénztár II-dik osztálya.

A „természet historiai díjalap.”

I. Az 1868. évre átjött:

1. Magyar földh. papírb.	600 —
2. A „kisegítőbeli” be-	
téti könyvben . . .	119 87
	frt kr
	Összesen 719 87

Ez alapon semmi változás nem történt: jelenleg is úgy áll.

A muzeumi pénztár III-dik osztálya.

Az „arany alap.”

I. Az 1868-dik évre átjött:

1. Kiadott kölcsönröli	
könyvben . . .	450 arany
2. Készlet, természetben	33 arany
	Összesen 483 arany

II. A fenttől gyűlt ez évben maig:

1. A múlt évről hátra-	
lék kamatból . . .	3 arany
2. A folyó félre szóló	
kamatból . . .	3 arany
	Összesen 6 arany

Ezek szerint:

III. Mai napon van: az „arany alapban”

1. Kiadott kölcsönröli	
könyvben . . .	450 arany
2. Készlet, természetben	39 arany
	Összesen 489 arany

IV. Bevárandója az ar. alapnak kamathátr. 24 arany.

Ezzel — tisztelt közgyűlés! — bevégezvén jelentésem, habár nagyon sok óhajom valóm lenne muzeumi érdekekben, mégis csak egyet kívánok felemlíteni, s ez az: Vajha az egyetértés szelleme szállana meg minden honfi lelkét! hogy, egy-egyestől erővel ismét boldoggá tehetné szép hazánkat!! S akkor, bizonyosan felvirágozna muzeumunk is.

Kolozsvárt, február 17-én, 1868.

Bányai Vitális, m. k. muz. egyl. pénztárnok. *)

Ausztria.

Bécs, február 27. A reichsrath alsóházának mai ülésében a nemzeti bank által benyújtott petíció kezelésére vonatkozólag kijelenté a pénzügyminiszter, hogy az államjegyek bevonása vagy azok kevesbítése a közlebbi időben még nem valószínű. A kormány kész a nemzeti bankkal tárgyalásokba bocsátkozni; azonban előlegesen a magyar miniszteriummal egyetértésre kell jutnia e tekintetben. A deficitnek igen jelentékeny csökkentése képezi az előfeltételt a valuta minden rendezésének, minek folytán a kormány — a pénzügyi és bankügy rendezése céljából — intézkedett is egy enquete össze-ülése iránt.

KÜLFÖLD.

DUNAFEJEDELEMSÉGEK A mi a dunai fejedelemségekben levő mozgalmakat illeti, ezekről a francia felhivatalos lapok szoktak meglepő közléseket hozni. Ujabb egy levelet közül a „Patrie” Galatzból, mely szerint a rumén kormány ismételt nyilatkozatai s biztosításai teljes ellentétben állanak a Duna másik partjáról jövő hírekkel, hol teljes bizalommal vannak, hogy a fejedelemségekbe menekült szerbek és bolgárok gyámoltásra találnak. A főnökök nagyobb vigyázattal járnak el, mint az utolsó felkelés alkalmával; kertiük lehetőleg a városokat s hivatalt falukon a Duna partján lehetőleg kis számokban gyűjtik össze, hogy a folyamokon a nélkül, hogy gyantut keltsenek, meghessenek át. 2500 puská nem rég érkezett Jassyból Bukaresten át Bulgáriába — felerészben Kallarsch közelébe, felerészben Silistriába; tíz láda revolver jan. 29-én Bukarestbe vitették, honnan azokat is Bulgáriába szándékoznak szállítani.

Ujabb agitációk következményei e mozgalmak, vagy még a múlt évi barézias hangulat kifolyásai — azt még most meghatározni nem lehet.

D álljon bármiként is e kérdés, közepette e mozgalmaknak s igazgatóknak nem kis fontosságu a „France”-nak következő híre — ha való, és jellemző még akkor is, ha csak kőszá bir az:

E cikk szerint Cantacuzenó szent-pétervári küldetése nagyon komoly jellemű. Cantacuzenó meg volna bízva, megnyerni az orosz kormányt azon tervnek, melynek fogva Románia teljes függetlenségét.

*) Az „Unio” után.

gét akarják proclamálni. E nyilatkozat f. évi május 2/14-én, mint Károly herceg Bukarestbe vonulása-nak évnapján fogva megtörténni roppant ünnepe-lyel. A viszonyokat e névre nézve kedvezőnek tartják, melynek legkomolyabb következménye egy török interventio volna. Ezen portai beavatkozás aztán alkalmat szolgáltatna más hatalmak beavatkozására is.

S valóban remélik, hogy Európa legtekintélyesebb hatalmai elfogadják a bevezetett tény s garantiroznák Románia függetlenségét, a mint ezt hajdan Belgiummal tették.

Ez a terv, melylyel Bukarestben bizonyos körök szívesen foglalkoznak, s melyet a „France” szerint még hivatalos körökben is kegyelnek; de a melyet e lap mégis alaptalan zajnak szeret hinni.

OROSZORSZÁG. Az orosz lapok között polemia fejlődött ki a felett, vajlon szükséges-e Poroszországgal szövetség. A „Moskauer Ztg” azt mondotta, hogy nem, miután Oroszország csak megkötne kezét, különösen a keleti kérdésben. Erre a többi lapok megtámadták, s igyekeztek bebizonyítani, hogy a szövetség Porosz- és Németországgal Oroszországra nézve szükségesség. Leginkább kardoskodott e nézet mellett a sz.-pétervári búr-lap.

FRANCIAORSZÁG. A „Köln. Ztg”-nak írják Párisból, hogy az ottani kormánykörökben nagy lehangoltság uralkodik, minthogy Keletről kedvezőtlen tudósítások érkeztek, s egyszersmind egy kellemetlen jégvétel Stanley lordtól Londonból. Az angol miniszter ebben panaszolja Franciaország kevéssé őszinte magatartását az összes keleti kérdésekben és felhívja a tuileriák kabinetjét az angol lépések nyílt támogatására Törökország érdekében.

A berlini „Bank- u. Handelszeitung” szerint francia ügynők Észak-Németországban jelentékeny lóvásárlásokat eszközölnek.

OLASZORSZÁG. A „K. Ztg” egyik florencei levelezője titkoszertű leleplezéseket hoz, melyeket a rajnai lap elég fontosoknak lát arra, hogy vezércikk alakjában közölje. Ezek szerint Olaszország titokban háborúszületteket tesz, melyek oda mutatnak, hogy Olasz- és Franciaország között akarnak háborút indítani Németország ellen még az esetben, ha Ausztria nem csatlakoznék is hozzájuk. Figyelemre méltó Olaszországnak tengeri készülődése, melyet nagy mértékben folytat. Ez az oka, hogy e fegyverkezdéseknek egészen más czélt tulajdonítanak, mint Olaszország állami létének biztosítása, hogy az olasz kormány francia támogatásban részesülve egy követ fűj Napoleonnal Németország ellen. A francia fegyverkezdéseket egerbiránt körülbelül befejezték gyanánt lehet tekinteni, erre következtethetni legalább azon körül-ményből, hogy a rokkantak laktanyáját is fegyvertárrá változtatták Párisban, a ház vén lakóit pedig nyugdíjakkal szelnek elcsúsztatják.

Menabrea tábornok nem fogja magát örömezt Franciaország karjaiba vetni, de kérdés, vajlon lesz-e a miniszteriumnak annyi ereje, hogy ellenállhasson, ha Franciaország a particularisták érdekei mozgásba hozatala főtá Nápolyból és Sziciliából erkölcsi nyomást fog rá gyakorolni e tekintetben. Az osztrák diplomácia hier szerint nagy erőfeszítéssel működik azon, hogy Olaszországot a franciaellenes politika üzésében megátolja. Ausztria még nem árulta el ugyan nyílt lépéssel, hogy csatlakozni kíván a kettős szövetséghez, de e szándéka több, mint bizonyos. Egy szóval a franciaország politika éle Németország ellen van irányozva. Alapjában ilyformán hangzik az osztrák calculus: Míg Franciaország Olaszországgal csatlakozva erősebb mint Németország, e viszony kedvező alkalmat nyújt a bécsi kabinetnek, hogy Németország ellenében rosszul leplezett pártállását értékesítse és Németországnak esetleges legyőzése után megkaphassa végre valahára azt a kártalanítást: mely után oly rég ásitózik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Ö Felsőge megengedni méltóztatott, hogy gróf Andrássy Gyula m. kir. miniszterelnök a francia császári becsületrend nagykeresztjét és a török császári Osmanie rend első díszmennyét viselhesse. Továbbá b. Wenckheim Béla m. kir. belügyminiszter és gr. Mikó Imre közunka és közlekedési miniszter, a török császári Medjidie rend első osztályát elfogadhatták és viselhessek.

— A királyhágonnineni rész számára legújabbán igazságügyminiszteri rendelet készült, melyben, a változogatást illetően, a személyfogság maximuma, mint a Királyhágon túl van, egy év helyett két hétre tétetik.

— Az izrelita bizalmi férfiak február 24-dikén Pesten b. Eötvös cultusminiszter előlétele alatt ülést tartottak, melyben előterjeszték a választási szabályzat tervezetét s az arra vonatkozó indokolt jelentést. A jelentés felolvasása után a miniszter úr megjegyzi, hogy az abban kifejezett elveket helybenhagyja, de a jelentésben előforduló országgyűlési kérdésekre vonatkozólag azon véleményben van, hogy azokra nézve csak maga a congressus határozhat.

— Nagy-Szeben képviselőtestületének m. hó 27-én érdekes s meglehetősen heves gyűlése volt; tárgyat újonnan választott országgyűlési követ, Kappnak

egy indítványa képezte, melyben felhívja a tanácsot és communityt ünnepélyesen tiltakozni a különösen N-Szeben jogait csorított comesváloztatás ellen, mert ha már az élethosszig választott gróf elmozdított, törvény szerint e város polgármesterét kellett volna az egyetem vezetésével ideiglenesen megbízni; e szellemben egy ö Felsőgehez, mint az országgyűléshez feliratot ajánl. Indítványa felolvasása után zajos vita keletkezett. Ellene szoltak Schochterus, dr. Lindner, Schreiber Ferenc és Dietrich, hangsúlyozván, hogy itt csak is személyi kérdésről lehet szó, s a kormánynak el kellett mozdítani egy oly fontos állomást elfoglaló egyént, ki vele ellenséges téren áll. Kimutatják, hogy sokszor történt már hasonló eset, a nélkül, hogy protestáltak volna, sőt 1852-ben és 1861-ben éppen tetszéssel fogadták, s így ha most tiltakoznak, úgy tünik fel, mintha a magyar király és magyar kormány ellen demonstrálnának. Különben is a volt szász gróf, sem főleakelve, sem törvényesen instellálva nem volt; a mi pedig N-Szeben városának erre vonatkozó privilegiumát illeti, az ellen szász részről is már nem egyszer történt protestatio, legközelebből éppen Brassó tette. Egyáltalában helytelennek látják Kapp indítványát, s dr. Lindner bámulatát fejezi ki a fölött, hogy egy város képviselőtestülete egyenesen demonstrálni, és csak is demonstrálni gyűlt össze. — Az indítvány melletti szónokok is elmondták hosszú oratóiókat s a párszor elnöki rendentasítást igényelt vita befejeztetvén, a kérdés szavazás alá bocsátott. Az indítványt pártolták 75-ön, ellene volt 10. Így elfogadtatván, határozatba ment, hogy támogatására a többi szász hatóságok is felszólíttassanak. Csinos, néhány tízesen tiltakozó szónokok többi közt azon érve is, hogy 1861-ben azért nem protestáltak, mert a comes-változtatással az illető nagyobb hivatalba lépett volt; és ez érvet olyan takarossá azon indignatiónk üt fel, melylyel aztán azon állítást fogadják, hogy az egész csak személykérdés és nem egyéb.

— Pichler Bódog második philharm. hangversenye vasárnap, március 1-jén, tartatott meg. Többször panaszkodtunk már a redout-terem kiesinségéről, hanem ez alkalommal az igen nagy volt, mert bár a hangverseny jótékony czállal volt egybekötve, bár a jövedelem fele a pártolat- és támogatására annyira érdemes zenekörnek volt felajánlva; fájdalom! mégis oly kevesen jelentek meg, hogy a működő tagok száma megközelíté a hallgatókét, és hogy nemesebb és emelkedettebb zene iránt fogékony, s a jótékony czél iránt mindig buzgólkodó közönségünk ily közönye honnan származott, azt megfejtetni nem tudjuk, éppen azon időben, midőn a kevés, sőt semmi szellemi élet nem nyújtó látványosságok már annyiszor tölték meg szűfőliség színházunkat; ha talán voltak olyak, kik az állattani mutatóványoknak áldoztak fel e hangversenyt, azok önmagukat büntették meg, mert e hangversenyt az előadás tekintetében teljesen sikerültnek mondhatjuk, s úgy Beethovennek „5. dik szonfoniaja,” mint Schumannnak „Peri és az éden” című nagyszerű szerzeménye, oly precisióval s oly emelkedett szellemben adatott elő, hogy az a magasabb műigényeket is teljesen kielégíté, s bizonynyal ezen nagyszerű daraboknak ilyen ész-szevágó kivitele becsületére vált egy a hangversenyt rendező és vezető Pichlernek, mint a kolozsvári zenét művelők díszes karának. Harmadik számul Wagner „Repülő hollandi” című művének nyitánya és fonó dala ismételtetett, azonban ez nem ment most olyan jól, mint múltkor, mit a női kar kisebb számának s a „ballada” (betegség miatti) kimaradásának lehet fel tudni.

— Felső-Magyarországon az orosz igazgatóság nagyban folynak. Ezek — hír szerint — különösen az újabb időkben oly terjedelmet nyertek, hogy még a magyar miniszterium figyelmét is magokra vonták. Erre vonatkozólag a kormányának adatok vannak kezében, melyeket nem sokára nyilvánosságra hozand. Mint biztos adatot közöljük, hogy több pópá és megyei hivatalnok, a kiknek orosz pénz-küldemények kézbesítették az igazgatás előmozdítására, ezen pénzt a cultusminiszteriumhoz küldötték. Ezen küldeményekhez mellékelt iratok, ezen, az illető oldalról kerekén tagadott agitációknak létezését czáfolatlanul bizonyítják.

— Nyiregyházáról Perczel Mórnak ott tartott beszédére vonatkozólag írják a „P. N.”-nak: Gyermekkori éveinek azon jellemzése után, hogy szeretett mindig „nem”-et mondani, a tábornok mai politikai állására tért át, mely — ugymond — igen nehéz, igen kényes, mert folytonosan vigyázni kell, nehogy megtagadja azt a multat, melyen annyi szeretettel csüng. Munkásságát azonban a fejedelm iránti hűség hatja át, melynek mindnyájunkat él kell hatnia, mert a fejedelm törvényeinkre megalkotott s ennek értelmében meg fogja adni mind azt, mire szükségünk van. Méltányos elismeréssel viseltetik azok iránt, kik hazánkban a szabadság kapuit felnyiták, különösen Deák Ferencz iránt. Ezek után rajzolta az európai helyzetet, mely viharokat rejt magában, s azon kérdést vetette föl, hogy ezekkel szemben hogyan kell megvédenünk hazánkat és Ausztriát. Kifejtette, hogy erre nézve nincs más mentő eszköz, mint a honvédelmi rendszernek olynemű átalakítása, mely megfelel a nemzeti igényeknek. Elmondotta, hogy ö Felsőge a hon-

védesség iránt is igazságos leendő s a honvédelmi rendszer átalakítása előtt is kész valamit tenni.

— A hadseregben gazdálkodási szempontból ö Felsőge i. hó 18-iki elhatározásával elrendeltetik: 1) a gyalogság kivételével minden csapatnál a zenekar március végéig megszűntetik. 2) A lovasságnál a századok jelentékszáma 98 köz-emberre lesz állítatik. 3) A tüzérségnél az ütég-tárcsók fogatai megszüntetnek. 4) A genienél a század 10, az utászoknál 5 közemberrel alább állítatik. 5) Ellenben a dragonyos-ezredekben a hatodik század újra behozatik, de tiszt ki nevezések nem történnek. — Legközelebb még további takarékosági rendszabályok vannak kilátásba helyezve.

— Csehországból nagy a kivándorlás Amerikába. Mint a „Nár. Listy” értesül, az orosz részről megtették minden lépéseket, hogy a kivándorlók ne Amerikába, hanem a Kaukázus déli részeibe telepíttessenek, hogy így a cseh családok ezrei mégis megmentessenek a szlávágnak.

— Vetter honvédtábornok gróf Andrássy Gyula miniszterelnök úrnál tisztelő látogatást tett s vele hosszasan értekezett.

— Perczel Mór, Nyitraegyházára történt kirándulása alkalmával, az ott állomásozó rendes katonai tisztikar is tett látogatást.

— A földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. miniszterium távirai szakosztálya Takács, oszt. tanácsos vezetése alatt, oly szíves, hogy mindig értesíti szerkesztőségünket a magyar kir. távirai állomásokra nézve tett intézkedéseiről, s ez úton értesültünk arról, hogy a szőlőki m. k. távirai állomásnál a teljes napi szolgálat tartása újból elrendeltetett, ellenben a nagykarolyi m. k. távirai állomásnál további intézkedésig korlátozott napi szolgálat rendeltetett el.

— Figyelmeztetjük szőlősgazdáinkat, hogy országgyűlési képviselő Gál János úrnál miké-falvi jószágában még a következő ültetni való szőlőveszszők maradtak ezen tavaszon eladásra:

Gyökerez. Készajfa.

Nagy szemű Izabella	17	500
Pasta tutti	—	150
Musqué croquant	—	400
Kecskecsücsü muskotály	30	300
Hamvas muskotály	—	150
Fekete hazai muskotály	—	150
Hazai sárga muskotály	800	700
Burgundi fekete	18	130
Molnár-szőlő	14	100
Veres málvázi	50	900
Fehér chasselus	100	300
Hazai fehér kecskecsücsü	—	50
Hazai fekete kecskecsücsü	—	40
Rizling	—	5700
Oporto	—	5500
Kövér szőlő	500	500

Árak a múlt nyári jegyzék szerint. A megrendelések iránt mielőbb igyekezzenek a tulajdonost Pesten szerbutoza 10. sz. alatti szállására tudósítani.

— A „Magyar Ujság” szerkesztőjének sajtópere február 27-én tárgyalatott. A kereset tárgyat — mint olvasóink tudni fogják — Kossuth ismeretes váci levele képezte. A terem szűfőliség megtelt. A legértelmesebb és legelőkelőbb osztályok voltak a hallgatóságban képviselve. Vádott nem volt jelen, azonban egy halasztási kérvényt küldött be, melyben betegségét és azt hozván fel okul, hogy a ki által védelmezetteln kíván, távol lakik, a tárgyalást március 20-ikáig elhalasztatni kéri. A bíróság, a kiküldött törvényes orvosi vizsgálat alapján nem ad helyet a kérelemnek s a per le-tárgyalását elrendeli. Ráth Károly kir. ügyek igazg. mint közbíró, a perhez csatolt okiratok felolvasása után mondja gondosan kidolgozott vád-beszédét s mivel vádolt védelmére senki sem lépett fel, hogy mellette védbeszédet tartott volna, a bíróság „ott kezd, hol a közbíró elhagyta”, fölteszi a három kérdést: Meg vannak-e az esküdtek győződve, hogy a bepanaszolt „incompatibilis” stb. szavakban ö Felsőge személye elleni sértés foglal-tatik? Meg vannak-e győződve, hogy a közönségi törvényre vonatkozó bepanaszolt kifejezésekben a bíróalmi kapcsolatot felbontására irányzott tetleges igazgatás foglaltatik? Végre meg vannak-e győződve, hogy vádolt a kérdéses cikket szabad-akaratból közölte, s ezáltal magát vétkeessé tette? Az esküdtek mind a három kérdésre 11 szavazattal 1 ellen (a szavazás titkosan történt) „igen”-nel felelnek. Vádolt előadván a nehezítő körülményeket, „a hány vétség, annyi büntetés” elvből indulván ki, a fogság-büntetés és pénzbürság külön-külön kimondását (6 évig terjedhető fogság és 3000 frt bírság — 4 évig terjedhető fogság és 2000 frt bírság) indítványozza. A bíróság pedig abból az elvből indulva ki, hogy „a vétség ugyan kettő, de a közlés cselekménye egy”, vádoltat egy évi fogságra és 2000 frt pénz-bírságra ítéli.

— A monostorkapuban „Béka” czég alatt régebben állított kis fűszerkereskedést közle-lebből Csiky testvérek vették által, s azt minden szükséges fűszer-nemükkel bőven ellátták. A Csiky-testvérek tevékenységét és tapintatos eljárás-át ösmerve, bizonyosan e czélszerű helyen lévő kis kereskedőket is megfelelőleg fogják kezelni, s a közönség e városrészben lakó részét megkímélik azon fáradságtól, hogy bármi fűszerszükségletért is befáradjon a piacra, náluk minden a rendezés árakért kapható lévén. Tevékeny és fáradhatlan fiatal kereskedőink méltán megérdemlik a pártolást.

